

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО**

**УДОСКОНАЛЕННЯ ОСВІТНЬО-ВИХОВНОГО
ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

ЗБІРНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ПРАЦЬ

Мелітополь, 2022

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО**

**ЗБІРНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ПРАЦЬ
«УДОСКОНАЛЕННЯ ОСВІТНЬО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В
ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ»**

**Мелітополь
2022**

Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти:
збірник науково-методичних праць / Таврійський державний
агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного – Мелітополь:
ТДАТУ, 2022. – Вип. 25. – 348 с.

У збірнику наведено матеріали з навчально-методичної і виховної
роботи науково-педагогічних працівників університету за підсумками
науково-практичної конференції 2021-2022 навчального року.

Редакційна колегія:

Кюрчев С.В., д.т.н., професор, ректор ТДАТУ (головний редактор);
Ломейко О.П., к.т.н., доцент, проректор з науково-педагогічної роботи
ТДАТУ (заступник головного редактора); Єременко О. А., д.с.-г.н.,
професор, проректор з наукової роботи; Назаренко І.П., д.т.н., професор,
декан факультету енергетики та комп'ютерних технологій, Ортіна Г.В.,
д.н.держ.упр, доцент, в.о. декана факультету економіки та бізнесу;
Іванова І.Є., к.с.-г.н., доцент, декан факультету агротехнологій та
екології, Болтянська Н.І., к.т.н., доцент кафедри ТСС АПК

Статті опубліковані мовою оригіналу

Адреса редакції: 72312, ТДАТУ пр-т Б. Хмельницького, 18,
м. Мелітополь, Запорізька обл.

e-mail: nmc@tsatu.edu.ua

Науково-методичний центр університету

© Автори статей, включені до збірника, 2022
© Таврійський державний агротехнологічний
університету імені Дмитра Моторного, 2022

ЗМІСТ

Нестеренко С.А., Болтянська Н.І., Сиротюк С.В. ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМП'ЮТЕРНИХ ЗАСОБІВ	8
Лузан П.Г., Тітова О.А., Панченко А.І., Волошина А.А., Волошин А.А. ТЕХНОЛОГІЯ ПІДГОТОВКИ ТЕСТІВ ДЛЯ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ АГРОІНЖЕНЕРІВ	17
Герасько Т.В., Розова Л.В. УКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА ФІЛОСОФІЯ ЯК ОСНОВА ВИКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН «ЕКОЛОГО- БІОЛОГІЧНЕ РОСЛИНИЦТВО» І «ОРГАНІЧНЕ САДІВНИЦТВО»	30
Самойчук К.О., Паляничка Н.О., Верхоланцева В.О. МЕТОДОЛОГІЯ АБСТРАКТНОГО ОПИСУ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ СИСТЕМИ ПЕРЕРОБНОГО ПІДПРИЄМСТВА.....	35
Болтянська Н.І., Болтянський О.В. АНАЛІЗ ФАКТОРІВ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ПРОНИКНЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СФЕРУ ОСВІТИ.....	41
Пащенко Ю.П., Колесніков М.О. ВИКОРИСТАННЯ СКРАЙБ – ПРЕЗЕНТАЦІЙ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІН ХІМІЧНОГО ЦИКЛУ	47
Скляр О.Г., Скляр Р.В. ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	56
Бондаренко Л.Ю., Вершков О.О., Караєв О.Г., Холодняк Ю.В., Гавриленко Є.А. ВИКОРИСТАННЯ ZOOM ЯК ДОДАДКОВОЇ ПЛАТФОРМИ ДЛЯ НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ВОЄННИХ ДІЙ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ.....	64

Самойчук К.О., Петриченко С.В., Ковальов О.О. СТВОРЕННЯ МЕТОДИКИ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ОПИСУ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ СИСТЕМИ ПЕРЕРОБНОГО ПІДПРИЄМСТВА ПРИ ВИКЛАДАННІ ТЕХНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН	70
Struchaev N., Postol Yu., Gulevsky V. METHODOLOGICAL PRINCIPLES OF CREATION IN INNOVATIVE PRODUCT IN OPEN INNOVATIVE SYSTEMS.....	76
Попова І.О. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ВИМОГИ ДО ОСОБИСТОСТІ ВИКЛАДАЧА ВИЩОГО ТЕХНІЧНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ В УМОВАХ СУЧАСНИХ РЕАЛІЙ	80
Постнікова М.В. НАВЧАЛЬНИЙ КУРС «ЕЛЕКТРОПРИВОД ВИРОБНИЧИХ МАШИН І МЕХАНІЗМІВ» ТА ЙОГО РОЛЬ В ПІДГОТОВЦІ ЕНЕРГЕТИКІВ	88
Радченко Н.Г. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ТА НАВИЧКИ ЯКІСНОГО АКАДЕМІЧНОГО ПИСЬМА ЯК ВАЖЛИВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	93
Дереза О.О., Дереза С.В. ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ ТЕХНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН	104
Сушко О. В., Колодій О. С. ІКТ В САМОСТІЙНІЙ РОБОТІ ПРИ ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ ЗВО.....	111
Болтянська Н.І., Шокарев О.М., Сиротюк С.В. ВПЛИВ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ФОРМУВАННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ	122
Колесніков М.О., Пащенко Ю.П. АГРОНОМ ЧИ АГРОСКАУТ? НОВИЙ ОСВІТНІЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ	129
Герасько Т.В., Покопцева Л.А. СУЧАСНИЙ РІВЕНЬ НАОЧНОСТІ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ РОСЛИННИЦТВО ДЛЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 201 «АГРОНОМІЯ».....	137

Болтянський О.В., Болтянська Н.І. ІННОВАЦІЙНІСТЬ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА	144
Попова І.О., Петров В.О. УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНО-ТВОРЧОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЕНЕРГЕТИЧНОГО ПРОФІЛЮ	149
Верхоланцева В.О., Мілаєва І.І., Мілаєв О.І., Паляничка Н.О. РОЛЬ СТУДЕНТСЬКИХ НАУКОВИХ ГУРТКІВ ДЛЯ СУЧАСНОГО ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ	158
Шлєіна Л.І. РИТОРИКА – ГАЛУЗЬ СУЧАСНОГО СОЦІАЛЬНО- ГУМАНІТАРНОГО ЗНАННЯ.....	163
Попова І.О., Квітка С.О. НАУКОВА ГУРТКОВА РОБОТА – НЕВІД’ЄМНА ЧАСТИНА НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ У ТЕХНІЧНОМУ ЗВО	169
Задосна Н.О., Михайлов Є.В. МЕТОДОЛОГІЯ ОТРИМАННЯ ТЕОРЕТИЧНИХ ТА ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК СТУДЕНТАМИ ПРИ ВИЗНАЧЕНІ ПАРАМЕТРІВ ПОВІТРЯНОГО ПОТОКУ У ПНЕВМОРЕШІТНОМУ СЕПАРАТОРІ.....	178
Верхоланцева В.О., Самойчук К.О., Паляничка Н.О. РЕАЛІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УНІВЕРСИТЕТІ.....	187
Шлєіна Л.І., Адамович А.Є., Поправко О.В. ГЕНДЕРНА ОСВІТА В ВИЩІЙ ШКОЛІ.....	193
Гулевський В.Б., Постола Ю.О., Стручаєв М.І. УЧАСТЬ ВИКЛАДАЧІВ КАФЕДРИ ЕТТП В ОРГАНІЗАЦІЇ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ.....	201
Самойчук К.О., Паляничка Н.О., Верхоланцева В.О. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	206

Болтянський О.В., Стефановський О.Б., Колодій О.С., Ковальов О.О. ФУНКЦІ КУРАТОРА В СУЧАСНОМУ ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ	211
Халанчук Л.В. ВІЗУАЛІЗАЦІЯ МЕТОДІВ КОДУВАННЯ ІНФОРМАЦІЇ НА ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТТЯХ З ДИСКРЕТНОЇ МАТЕМАТИКИ.....	217
Сушко О. В., Колодій О. С. РОЛЬ ДИСЦИПЛІНИ «ТКМ і М» У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЛЕКТАЦІЙ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ АГРАРНОЇ ОСВІТИ	223
Поправко О. В., Тараненко Г. Г. ПЕДАГОГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПОДІЄВОГО ПІДХОДУ ЯК СПОСОБУ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	235
Постнікова М.В., Ковальов О.В., Петров В.О. РОЗРАХУНОК І ВИБІР ПРИСТРОЇВ КОМПЕНСАЦІЇ РЕАКТИВНОЇ ПОТУЖНОСТІ ПРИ ВИКОНАННІ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ	242
Дяденчук А. Ф. ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ВДОСКОНАЛЕННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ	248
Тараненко Г. Г., Поправко О.В. ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН РЕСУРСІВ У ВИКЛАДАННІ СУСПІЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН.....	256
Парахін О.О., Пеньов О.В., Черкун В.В. ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В АГРАРНИХ ВНЗ УКРАЇНИ НА ПРИКЛАДІ ТАВРІЙСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО АГРОТЕХНОЛОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО.....	263
Поправко О. В. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО КУРСУ З ДИСЦИПЛІНИ «ФІЛОСОФІЯ» ...	268

Пеньов О.В., Черкун В.В., Парахін О.О. ПРАВОВІ АСПЕКТИ ОХОРОНИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ	277
Михайлов Є.В., Задосна Н.О. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ДИСЦИПЛІНИ «ОБҐРУНТУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПРОЦЕСІВ В РОСЛИННИЦТВІ».....	282
Адамович А. Є., Шлеїна Л. І., Поправко О. В. ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ДИСЦИПЛІН ГУМАНІТАРНОГО ЦИКЛУ	288
Борохов І.В., Ковальов О. О., Гулевський В.Б. ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ПРИ ВИВЧЕНІ ДИСЦИПЛІН У ЗВО	293
Ковальов О.О., Борохов І.В., Колодій О.С., Червоткіна О.О. ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ЗНАНЬ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «ВСТУП ДО ФАХУ»	306
Єременко О.А., Федосова А.О., РЕАЛІЗАЦІЯ МАГІСТЕРСЬКОГО ПРОЄКТУ «АГРОКЕБЕТИ» У ТАВРІЙСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ АГРОТЕХНОЛОГІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО	326
Червоткіна О.О., Тарасенко В.Г., Ковальов О.О. ОСВІТА В ЕПОХУ COVID-19 ТА В НАСТУПНИЙ ПЕРІОД.....	326
Верхоланцева В.О., Мілаєва І.І., Мілаєв О.І., Паляничка Н.О. СУТНІСТЬ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ	332
Серий І.С., Паніна В.В., Дашивець Г.І., В'юник О.В. ІННОВАЦІЙНИЙ НАПРЯМОК ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	337
Матковський О.І., Саньков С.М. УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ ВИВЧЕННЯ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ З ДИСЦИПЛІНИ «СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІ МАШИНИ»	342

УДК 378.015.311:316.61]:305

**Шлєіна Л.І., д. філософ. (Phd) пед.н., Адамович А.Є., к.філол.н., доц.,
Поправко О.В. к.ф.н., доцент**
Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного

ГЕНДЕРНА ОСВІТА В ВИЩІЙ ШКОЛІ

Анотація. У статті розглядається роль гендерної педагогіки як одного з факторів професійного становлення майбутнього спеціаліста. Розглянуто компоненти гендерно орієнтованої освіти, які взаємодіють та взаємодовнюють один одного: аксіологічний, рефлексивний, стратегічний, деконструкційний, ресурсний, акме-мотиваційний, соціально-комунікативний, інтегративний також умови впровадження гендерно-орієнтованої освіти в національну систему освіти. Наголошено на тому, що формування гендерної культури є цілеспрямованим педагогічним процесом розвитку та становлення особистості під впливом виховання, навчання, соціального середовища з метою розвитку у неї певних соціально і професійно значущих якостей, який реалізується спеціально організованою сукупністю змісту, форм, методів і засобів і сприяє успіху в побудові гендерних відносин. Володіння різними видами діяльності, знань, що мають високий рівень, уміннь і навичок. Акцентовано на тому, що гендерні відносини є конструктами певної культури і значну роль на особистісне зростання студентів відіграє гендерна педагогіка та суть полягає в сприянні успішній соціалізації особистості за допомогою певних заходів, спрямованих на створення умов для гармонійного розвитку.

Ключові слова: гендер, гендерна педагогіка, здобувач, гендерний підхід, суспільство.

Постановка проблеми. Початок ХХІ століття став новим якісним рубежем в історії розвитку людства, адже глобалізація, інформаційна революція, гуманізація, демократизація суспільства, інтенсифікація крос-культурних комунікацій суттєво вплинули на основи соціальної системи, спричинивши глибинні зміни соціальних інститутів і практик повсякденного життя людей, їх уявлень, цінностей, міжособистісних комунікацій, моральних норм, життєвих цілей і стратегій. Як галузь педагогічної науки гендерна педагогіка переживає період свого становлення. Основним завданням гендерної педагогіки є дослідження педагогічних умов, що сприяють успішній реалізації можливостей здобувачів у навчально-виховному процесі, де викладач і студент є виразниками гендерних характеристик, ролей і статусів. Педагогіка в

цьому напрямку має ряд цікавих досліджень і науково - обґрунтованих результатів, хоча комплексний аналіз досі не представлений в педагогічній літературі. Рішення цієї дуже складного завдання вимагає узагальнення досліджень у галузі не тільки педагогіки, а й психології, соціології, медицини, філософії, співвіднесення цих досліджень один з одним та інтеграція їх в систему навчально - виховного процесу.

Дослідження гендерної педагогіки дають можливість по-іншому поглянути на добре відомі факти педагогічної практики, коригувати процес соціалізації молоді залежно від статі, по-новому осмислювати, здавалося б, усталені поняття, виявити нові аспекти розвитку навчально-виховного процесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукових досліджень дозволив виявити, що проблема формування гендерної культури та дотичні до неї питання перебували в полі зору вчених, зокрема, Дж. Батлер, Г. Брандт, В. Гайденко, Н. Гапон, А. Гриценко, М. Кімел, І. Кон, В. Менжулін, Н. Седова та ін. здійснюють гендерні дослідження освітніх процесів; Р. Безпальча, Т. Бутурлим, І. Головащенко, Т. Дороніна, М. Воронка, С. Емірільясова, В. Кравець, В. Хор'яков, Л. Штильова та ін. Розкривають питання гендерної педагогіки; К. Аверіна, В. Алексєєва, М. Микова, Т. Потапчук, Г. Приходько та ін. актуалізують проблеми соціалізації та формування відносин молоді; Н. Байдюк, С. Богомаз, О. Васильченко, С. Вихор, Т. Голованова, І. Калько, О. Кікінежді, Л. Мандрик, І. Мунтян, П. Терзі, А. Швецова, С. Яшник та ін. досліджують питання формування гендерної культури студентської молоді. Необхідність формування професійної гендерної компетентності студентів вищих навчальних закладів обґрунтовують О. Вороніна, І. Горошко, І. Жеребкіна, С. Жеребкін, О. Здравомислова, О. Кікінеджи, В. Кравець, І. Мунтян, Л. Попова, І. Тартаковська, Г. Тьомкіна, О. Цокур. Але слід зазначити, що формування гендерної компетентності лише у вищій школі є недостатнім, адже гендерні характеристики студента вже є сформованими (і доволі часто стереотипізованими).

Формулювання цілей статті. Метою статті є розкриття ролі гендерної педагогіки в системі сучасної освіти як чинника формування особистості майбутнього фахівця.

Виклад основного матеріалу досліджень. Освіта завжди була особливою функцією суспільства й держави, спрямованою на формування й розвиток соціально-значущих якостей кожної людини як члена суспільства й громадянина держави. Через освіту, як найбільш масовий соціальний інститут, здійснюється вплив на формування свідомості суспільства, регулюються процеси свідомого саморозвитку громадян. Як соціальне й культурне явище, освіта є атрибутом людства, невід'ємним його супутником у поступальному русі еволюційного розвитку. Освіта направляє життя суспільства, перетворюючи його із

«суспільства сьогодні» на «суспільство завтра». Формує нове мислення та нове бачення сенсу життя людини. Застосування гендерно орієнтованого підходу здійснює вагомий вплив на формування таких ключових компетентностей як: здатність до критичного осмислення свого професійного та особистого соціального досвіду; егалітарний світогляд; гуманістична та демократична орієнтованість; готовність до соціально-культурного діалогу; гендерна толерантність.

Ефективність навчально-виховного впливу в процесі становлення особистості забезпечується завдяки таким компонентам гендерно орієнтованої освіти, які взаємопідсилюють та взаємодовнюють один одного: аксіологічний, рефлексивний, стратегічний, деконструкційний, ресурсний, акме-мотиваційний, соціально-комунікативний, інтегративний.

Аксіологічний компонент гендерно орієнтованої освіти пов'язаний як з формуванням із засвоєнням системи особистісно-професійних цінностей студентською молоддю, так із становленням цінностей розвитку освітньої системи.

Рефлексивний компонент гендерно орієнтованої системи пов'язаний з осмисленням, контролем та оцінкою гендерних складових освітнього процесу. При цьому рефлексія повинна відбуватися як на рівні освітньої системи шляхом запровадження програм контролю гендерних складових, статистичних показників гендерної рівності, так і на рівні особистості викладача шляхом саморефлексії, контролю характеру міжособистісної взаємодії «викладач – студентська аудиторія».

Стратегічний компонент спрямований на формування як проектних стратегій розвитку освітньої системи, так і усвідомлення проекту професійно-особистісного розвитку особистості.

Деконструкційний компонент передбачає виявлення та редукцію гендерних стереотипів з підручників і навчальних програм, міжособистісної освітньої комунікації, організації освітніх закладів та управлінської діяльності. Ресурсний компонент пов'язаний з формування системи матеріально-технічного, інформаційного, кадрового забезпечення освітнього процесу.

Акме-мотиваційний компонент гендерно-орієнтованої освіти передбачає формування мотивації особистісно-професійного розвитку, мотивації самоактуалізації, мотивації розкриття творчого потенціалу особистості, стимулювання акме-орієнтованих само змін, інтенцій самотворчості.

Соціально-комунікативний компонент забезпечує багаторівневу систему соціальної комунікації. Інтегративний компонент гендерно орієнтованої освіти передбачає розробку, впровадження, організацію, удосконалення, модернізацію складових освітньої системи завдяки формуванню гендерної компетентності педагогів, психологів. [4]

Умови впровадження гендерно-орієнтовану освіту в національну систему освіти:

- Формування у всіх суб'єктів навчально-виховного процесу ставлення до гендерно орієнтованої освіти як до інструменту подолання гендерної нерівності, кроку до демократичного суспільства рівних прав і можливостей, можливості рефлексії проблеми демократичних цінностей, прав, свобод та рівності і самоцінності кожної особистості, незалежно від статі.

- Концептуалізація національної стратегії гендерно-орієнтованої освіти на основі соціал-конструктивістського розуміння гендерної рівності в освіті як рівності результатів.

- Холістичний характер впровадження гендерно орієнтованої освіти. Подолання гендерної нерівності в суспільстві, становлення вільної від впливу гендерних стереотипів, трансгресуючої особистості можливе лише за умови комплексного, системного впровадження гендерно орієнтованого підходу в усі компоненти освітньої системи: освітні інститути, технології і філософію освіти та забезпечення послідовності та наступності цього процесу.

- Зміщення фокусу навчально-виховного процесу на формування критичного мислення задля розвитку у студентів здатності самостійно викривати та редукувати гендерні стереотипи.

- Використання принципів гендерно чутливої педагогіки, підвищення гендерної компетентності викладачів, управлінського та адміністративного персоналу; усвідомлення викладачами відповідальності щодо ре трансльованих ними (свідомо чи несвідомо) гендерних стереотипів.

- Використання в навчально-виховному процесі адекватного методичного інструментарію.

- Імплементативні стратегії подолання гендерної нерівності повинні бути спрямованими на взаємодію та співпрацю ЗВО з середніми школами, державними та громадськими організаціями, науково-дослідними установами, компаніями та виробничими підприємствами.

- Доцільним є запровадження державної політики підтримки інноваційної діяльності університетів в питаннях встановлення гендерної рівності. [6]

Реалізація гендерного підходу в навчально-виховний процес вищої школи можлива за умови формування в студентській молоді відповідного рівня гендерної культури.

Так як ми розглядаємо проблему гендерної педагогіки в студентському віці, потрібно проаналізувати, хто такий студент? Який вплив гендерна педагогіка має на хлопців і дівчат, які знаходяться в полі освітнього простору, які функції та завдання може виконувати в освіті.

Отже, студент вищого навчального закладу – це молода людина, яка характеризується професійною спрямованістю, готується до висококваліфікованого виконання функцій фахівця в певній професійній галузі. Період студентства припадає на юнацький вік, який супроводжується кризою ідентичності, у рамках якої здійснюється професійне та особистісне самовизначення. В умовах домінантного для цього віку інтимно-особистісного спілкування у хлопців та дівчат розвиваються погляди на життя та своє положення серед людей, формується самоідентичність, психосоціальне самовизначення та остаточний професійний вибір. Тому саме на цьому віковому періоді гендерна педагогіка повинна вирішувати певні завдання.

Гендерна педагогіка є найменш розроблена в українських гендерних дослідженнях. Українська педагогіка перебуває в стадії включення гендерного підходу в теорію, методологію та в область емпіричних досліджень. Новизна гендерного підходу в українській педагогіці має інституційний та когнітивний ефект. Його розвиток передбачає освоєння досвіду в цій галузі знання в іншому інституціональному і соціальному контексті. Розробка гендерних підходів в освіті, є новим кроком у розвитку педагогічної науки.

Український вчений В. Кравець вказує, що: «Гендерна педагогіка – це сукупність підходів спрямованих на створення комфортних умов у школі, щодо соціалізації дітей, важливою складовою якої є самоідентифікація дитини як хлопчика або дівчинки. Мета гендерної педагогіки – корекція впливу гендерних і сексуальних стереотипів на користь прояву і розвитку особистих нахилів індивіда...Гендерна педагогіка своєю сутністю приречена до постійного пошуку свого місця в трикутнику «культура – психологія – фізіологія».[5]

Інший автор В. Гайденоко визначає гендерну педагогіку, як міждисциплінарний предмет, що забезпечує теоретичні засади (соціалізацію та формування гендерної ідентичності в процесі виховання, відмінності в когнітивних здібностях чоловіків і жінок, особливості статевого / гендерного виховання в сім'ї та школі тощо) і критично оцінює репрезентацію гендеру в суспільстві та культурних продуктах (освітніх програмах, підручниках, поп – культурі та ін..). [3]

Основними завданнями гендерної педагогіки є: 1) розробка теоретичних основ, концепцій гендерної освіти; 2) розробка програм і технологій виховання та навчання з урахуванням гендерних відмінностей особистостей [9]. Суть гендерної педагогіки полягає не в тому, щоб відмовитися від поняття статті, а в тому, щоб сприяти успішній соціалізації дитини за допомогою певних заходів, спрямованих на створення умов для гармонійного розвитку його особистісних схильностей.

Гендерна педагогіка має неабиякий вплив на мистецтво жити особистості, в даному випадку студентської молоді, які знаходяться в активному полі культурно – освітньої діяльності.

Педагогічний процес за своєю суттю є комунікацією – організованим спілкуванням між усіма його учасниками, форми і зміст якого відповідають вихідним принципам певної освітньої парадигми.

Якщо говорити про мистецтво жити, то воно є за своєю суттю адаптивним – це здатність особистості відкривати у своєму житті та життєвих ситуаціях продуктивні можливості й адекватно реалізовувати їх. Мистецтво жити, згідно з думкою Л.В. Сохань – «це особливе вміння й висока майстерність у творчій побудові особистістю свого життя, що базується на глибокому знанні життя, розвиненій самосвідомості й володінні системою засобів, методів, технологій програмування, конструювання і здійснення життя як індивідуально особистісного життєвого проекту. Педагогіка, заснована на гендерному аспекті створює сприятливі умови для формування нового типу суспільства, що ґрунтується на активній громадській позиції, визначенні власної позиції в суспільстві та між статевому розумінні.

Мистецтво жити людина опановує в процесі навчання та виховання, на основі накопичення життєвого досвіду упродовж свого життєвого існування. Як зазначав мислитель-гуманіст Г. Сковорода, «навчитися найвеличнішому мистецтву жити справа дуже важка». ХХ ст., крім успадкованого попереднього соціального типу людини, яка «загубилась у соціальному житті», породило новий тип, який «поступово перетворюється на пануючий, - людини, яка «загубилася у власному житті». Цей стан породжується «життєвою дезорганізацією, втратою уявлення про сенс власного життя, хибністю визначення життєвих пріоритетів». [7]

Українське суспільство ще значною мірою залишається маргіналізованим. Мається на увазі амбівалентність соціальних груп, їх існування на межі різних соціокультурних, соціально-політичних, соціально-економічних зломів. Це призводить до поширення таких форм маргінальності, як громадянська, політична, соціальна, економічна, духовна. За цих умов людина (зокрема молода) не відчуває себе господарем свого власного життя, не має визначеної життєвої позиції, а суспільство позбавлене дієздатного, свідомого, відповідального суб'єкта власного розвитку. Впровадження гендерного підходу в освіту слід розглядати як розширення життєвого простору для розвитку індивідуальних здібностей і задатків кожної особистості, вивільнення мислення педагогів від статево-рольових стереотипів. Це також просвітницька діяльність у напрямі спростування гендерних стереотипів, формування нового способу мислення і чутливості до відмінностей (статевих, расових, класових, вікових).

Висновки. У становленні особистості молодшої людини значне місце займає система освіти. Тому, вивчаючи предметне поле філософії освіти, не можемо не звернути увагу на розвиток гендерної проблематики в освітньому процесі, яка обумовлена низкою філософських та освітніх теорій, концепцій, методологічних підходів, які сприяють розвитку напрямів гендерно орієнтованої освіти.

Головною метою системи освіти є забезпечення особистісного розвитку людини згідно з її індивідуальними задатками, здібностями, потребами на основі навчання упродовж життя.

Значну роль на особистісне зростання студентів відіграє гендерна педагогіка. Її суть полягає в сприянні успішній соціалізації особистості за допомогою певних заходів, спрямованих на створення умов для гармонійного розвитку. Отже, все це є однією з функцій філософії освіти, де філософські ідеї, мета яких впровадження у педагогічну практику і перевірки їхньої істинності або розробки відповідних їм теоретичних та практичних механізмів і упровадження їх у процесі формування особистості. Все це може сприяти уникненню або зменшенню агресивної поведінки студентської молоді, яка б могла сформуватися в культурно – освітньому просторі.

Список використаних джерел

1. Воронка М. І. Розвиток гендерної культури студентства у фокусі історико-педагогічного дослідження : монограф. Мелітополь: 2019. 410 с.
2. Воронка М. І. Теорія і практика розвитку гендерної культури студентів вищих навчальних закладів України: (60-ті роки ХХ – початок ХХІ століття) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук : 13.00.01. Кропивницький, 2019. 40 с.
3. Гендерний педагогічний альманах / за ред. О. Марущенка, О. Андрусик, Т. Дрожжиної. Харків : Планета – Принт, 2017. 68 с.
4. Говорун Т. Ідентифікація як соціально-педагогічний феномен диференціації статі : дис. ... канд. пед. наук: 19.00.07 / Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. Київ, 2012, 381 с.
5. Дороніна Т. О. Упровадження гендерного компонента до освітнього стандарту вищої школи. Вісник Черкаського університету. Серія «Педагогіка». 2009. № 147. С. 61–66.
6. Кікінежді О. Гендерна ідентифікація молоді як психолого-педагогічна проблема. Формування гендерної культури молоді: проблеми та перспективи : зб. мат. Всеукр. наук.-практ. конф. Тернопіль : ТДПУ, 2003. С. 6–12.
7. Кизима І. І. Гендерні підходи в системі післядипломної педагогічної освіти України (кінець ХХ – початок ХХІ століття) : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Львів, 2016. 186 с.
8. Кравець В. П. Гендерна педагогіка: навч. посіб. Тернопіль: Джура, 2003. 416 с.

9. Цокур О. С. Основи наукового педагогічного дослідження. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Одеса : ПДПУ ім. К.Д.Ушинського. 2002. С. 17–57.

10. Цокур О., Іванова І. Гендерна педагогіка – нова освітня технологія. URL: <https://osvita.ua/school/method/upbring/1657/>

11. Шлеїна Л. І. Теоретичні засади формування гендерної компетентності студентів непедагогічних спеціальностей. Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді : зб. наук. праць. Тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору». Вип. 21. Кн. 3. Том I (75). Київ : Гнозис, 2017. С. 394–401.

12. Шлеїна Л. І. Реалізація гендерної складової у навчально-виховному процесі аграрного ЗВО. Актуальні питання гуманітарних наук : міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, І. Зимомря]. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2020. Вип. 29. Том 1. С. 249–255.

13. Shlieina L. I. Formation of gender culture of students of institutions of higher agricultural education: the essence and organizational and pedagogical conditions. Humanitarian Balkan Research. Plovdiv, 2020. T. 4. № 3(9). P. 35–39.

Shlieina L.I., Adamovych A.Y., Popravko O.V. Gender education in your school.

Summary. The article considers the role of gender pedagogy as one of the factors in the professional development of a future specialist. I look out of the component of the gender oriented, yaki mutual one of one mutual one of one: Aksiologiy, reflective, strategic, deconstructive, Akme-Motifing, social-coaling, ntegovye. Nagolosheno to ensure scho formuvannya gendernoi culture Yea tsilespryamovanim pedagogichnim Process rozvitku that of becoming osobistosti pid vplivom vihovannya, navchannya, sotsialnogo seredovischa of metoyu rozvitku in nei Pevnyi sotsialno i profesiyno znachuschih yakostey, yaky realizuetsya spetsialno organizovanoyu sukupnistyu zmistu, forms metodiv i zasobiv i spriyae success in encouraging gender awareness. Volodinnya with different types of activity, knowledge that a high riven can be, smart and beginner. Emphasis is placed on the fact that gender is the constructs of singing culture and the significant role of gender pedagogy in the special growth of students in the development of gender pedagogy is the essence of blending successful socialization of specialty behind the help of singing approaches, directing to the creation of rose minds.

Key words: gender, gender pedagogy, health education, gender awareness, suspense.

Науково-методичне видання

УДОСКОНАЛЕННЯ ОСВІТНЬО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ЗБІРНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ПРАЦЬ

Надруковано з оригіналів макетів замовника
Підписано до друку 26.04.2022 р. формат 60x84 1/16
Папір офсетний. Наклад 100 примірників
Замовлення № 1045

Виготовлювач ПП Верескун В.М.
Видавничо-поліграфічний центр «Люкс»
м. Мелітополь, вул. М. Грушевського, 10 тел. (0619) 44-45-11

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виробників
і розповсюджувачів видавничої продукції
від 11.06.2002 р. серія ДК № 1125